

TÉT SZAKDIPLOMATA BESZÁMOLÓ

2016. június. 1- 2017. június 1.

New York-i Főkonzulátus, USA

Takács-Carvalho Gábor, Tét szakdiplomata

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

A Tét szakdiplomata feladata az USA-Magyarország közötti tudás -és technológia transzferrel járó tevékenységek támogatása, így bilaterális kapcsolatépítés, akadémiai együttműködés, innovatív cégek kapcsolatfejlesztése, piacra lépési támogatása (USA) és befektetési ösztönzés (HU). A Tét tevékenységeken túl, a Tét attasé tudomány-technológiai és innovációs témákban WAS és az összes USA külképviseletnek kiadott feladatokban aktívan részt vesz.

A Tét munkatervezést és szakmai tevékenységet a New York-i Főkonzulátus által elkészített és a washingtoni nagykövetséggel egyeztetett, a Központnak felterjesztett éves stratégia, és a TDF-től kapott szakmai útmutatás és prioritási lista határozza meg. A New York-i Tét attasé jelenleg az országos (WAS) és keleti parti ügyekre fókuszál, mivel 2016 ősze óta külön kaliforniai Tét attasé látja el a szilícium-völgyi kapcsolattartást.

1. USA KFI rendszere – fejlődési irányvok, prioritások és változások

Általános leírás:

Az Egyesült Államok kutatás+fejlesztési+innovációs területen jelenleg is a legnagyobb méretű, és legnagyobb hatású szereplő a világban. Az USA korábbi egyértelműen domináns pozíciójával jellemezhető helyzet az elmúlt évtizedben némileg kiegyensúlyozottabbá vált. Más országokhoz képest, ahol a központi kormányzat stratégia alkotó és forrásallokációs tevékenysége döntő jelentőségű és erőteljesen központosított, az USA-ban a szövetségi szinten kijelölt KFI prioritások hatása bár jelentős, de (főleg a magán szektor KFI tevékenységére) nem mindent eldöntő jelentőségű.

Az USA innováció politikájának prioritásai: a) Az amerikai innovációs rendszer építőelemeibe való beruházás, b) erősíteni a versenyt és vállalkozói szellemet, c) átütő eredmények elérése szükséges a hosszú időre meghatározott nemzeti prioritások területén.

Az USA számára a KFI területén való vezető szerep egyértelműen kiemelt nemzeti érdek, ami nem önmagában álló cél, hanem alapvető feltétele a gazdasági és politikai vezető pozíció megtartásának. A KFI-s együttműködések rendszere az amerikai diplomácia „puha” eszköztárában tartozik. A technológiai fejlődés és információs forradalom a nemzetközi együttműködés szerepének növelését eredményezi.

Az amerikai KFI rendszer nagyfokú decentralizáltsága, az egyes szintek (szövetségi-állami, akadémia, magánszféra, stb.) nagyfokú önállósága miatt a bi- és multilaterális kapcsolatok nagyon szerteágazóak.

Változások a 2016-os választások után:

A 2017 januári elnök váltás KFI-re gyakorolt hatását a) a Trump adminisztráció megválasztása óta eltelt rövid idő, b) a kevés publikált szakpolitikai dokumentum és jogszabály, c) a vonatkozó elnöki döntések (executive orders) szakpolitikai átültetésének hiánya, d) a szövetségi szintű állami adminisztráció kulcspozícióinak betöltetlensége, így az adminisztráció lassított működése miatt nehéz megítélni.

Politikai nyilatkozatokból, bizonyos intézményi változásokból azonban az alábbiak vetíthetők előre:

Üzletbarát megközelítés: Az intézményi, szakpolitikai és személyi döntéseket is át fogja hatni az „üzletbarát” megközelítés. Számos adminisztrációs kulcs pozíciót az üzleti szférából érkező szakértők és személyek kaptak meg. A Fehér Ház deklarálta célja, hogy csökkentse a szövetségi szintű szabályozási terheket, az „állami beavatkozást”, könnyítse a gazdasági szereplők adminisztrációs terheit. Példa: Obama adminisztráció széndioxid kibocsátás-csökkentést célzó autóiipari hatékonysági követelményeinek, a Tiszta Levegő törvénynek és számos megújuló energetikai programnak az eltörlése, State Department, energetika tárca, FCC (telekommunikációs szabályozó), FDA (élelmiszer és gyógyszeripari szabályozó) élére üzletemberek kinevezése.

Lecsökkenő kapcsolatok a tudományos közösséggel: Az Obama adminisztrációval éles ellentétben a Trump adminisztráció az eddig eltelt időszakban nem kereste a kapcsolatot sem informális, sem formális szinten a tudományos közösséggel, a szakpolitikai döntések a republikánus politikai család alapelveiből indulnak ki, tudományos háttérrel, támogatást, elemzést (eddig) nem igényeltek. Számos jel mutat az államigazgatás tudományos háttérének csökkentésének irányába. Példa: Environmental Protection Agency tudományos tanácsának tagjainak cseréi (akadémikusokat üzletemberek helyettesítenek), az elnöki tudományos tanácsadó testülettel eddig nem történt konzultáció, politikai döntések hatáselemzése eddig nem történt.

Központosítás és szubszidiaritás együttese: Számos jel arra utal, hogy Trump elnök számos döntési területet a szokásos konzultációs ciklusok és tanácsadó testületek nélkül, a legbelsőbb, személyes tanácsadói körével történt egyeztetés körében kíván tartani, tehát nagyfokú központosítás vetíthető elő, a tudományos- és szakértői körök kizárásával. Ugyanakkor (összhangban a republikánus alapelvekkel) deklarált cél a szövetségi szintű szabályozási beavatkozás csökkentése, a szövetségi állami szintnek történő nagyobb önállóság biztosítása. Példa: Környezeti, oktatási követelmények és előírások könnyítése, feladatok állami szintnek való delegálása.

KFI-O vonatkozású szakpolitikai hangsúlyeltolódás: Obama adminisztráció kiemelt prioritásai voltak: klímavédelem, tiszta energia, oktatásban egységes követelményrendszer, egészségügyben agyprogram és rák elleni küzdelem, digitális transzformáció. Bár a Trump adminisztráció prioritásai még nem jelentek meg egységes dokumentumrendszerben, egyértelmű: klímavédelem háttérbe szorul, a tiszta energiákkal szemben a szén egyértelmű előnyt élvez, oktatásban a piaci megoldások előtérbe kerülnek. Még nem lehet látni, hogy a nagy hatású, átfogó KFI programokkal (brain program, cancer moonshot) mi lesz. Politikai kommunikáció alapján a védelmi és infrastruktúrális KFI kiadások jelentősen meg fognak növekedni. Konkrétumok még nyilvánosok.

Szövetségi állami és regionális önállóság növekedése: Részben politikai, részben a fent említett szakpolitikai irányok miatt valószínűsíthető bizonyos (!) államok bizonyos szakpolitikai területen történő aktivitásának növekedése. Pl: Kalifornia, New York, Massachusetts deklarálta, hogy folytatni kívánják a klímavédelmi politikájukat. Az elmúlt időszakban még aktívabbá váltak a városi és iparági együttműködések (pl: oktatás, smart city, éghajlatváltozás területén), és ezek egyre inkább keresik a más szektorokkal (állam, akadémia, nemzetközi szervezetek) a kapcsolatot. Ezen irányok a magyar kapcsolatfejlesztések szempontjából fontosak lehetnek: érdemes lehet a szövetségi szint helyett ezen szintekkel keresni a kapcsolatot.

Intézményi szinten továbbra meghatározóak a független tudományos testületek, mint az Academy of Sciences, a National Science and Technology Council, National Science Board. Azonban a stratégiai irányokhoz történő forrásrendelés és annak felhasználása során a legfontosabb intézményi tényezők, és a **2016-os elnök-választás után számos jelentős változás látszik kirajzolódni:**

Office of American Innovation: 2016 márciusában Trump elnök azzal a deklarált céllal hozta létre az OAI-t, és bízta meg Jared Kustner-t (Trump elnök vejét) a vezetésével, hogy az amerikai innováció világvezető szerepét a Fehér Házból is közvetlenül segítő, az elnökhöz közvetlen kapcsolattal rendelkező, az adminisztrációt horizontálisan átlátó és átfogó innovációs erőközpont jöjjön létre. Az OAI létrehozása jele a Trump adminisztráció innováció és gazdasági versenyképesség fokozása iránti elkötelezettségnek. A kezdeti iparági támogatottságot jelzi, hogy az OAI együttműködik az elnök információs innovációs tanácsadó testületével, melyben a legnagyobb technológiai cégek vezetői és nagy hatású innovátorok foglalnak helyet (Microsoft, Bill Gates, Elon Musk, Apple, stb.) . Az OAI létrehozásának jelentőségét az április-májusi időszak alapján nehéz megítélni, mert a) eddig semmilyen szapolitikai dokumentum nem került kommunikálásra, b) Trump elnök bizonyos politikai lépéseinek hatására számos cég és innovátor formálisan visszalépett a testületből.

Az elnök mellett működő OSTP (Office of Science and Technology Policy), a Tudományos és Technológiai Tanácsadók Tanácsa, a Nemzeti Tudományos és Technológiai Tanács – változás

2016-os választások után: A Tanács formálisan továbbra is működik, azonban szerepe erőteljesen csökkent, nincsen nyilvános információ arról, hogy Trump elnök, vagy bármely kabinet tag folytatott volna konzultációt.

A KFI-vel különböző szempontokból foglalkozó **13 képviselőházi bizottság**, kiemelten a Ház Tudományos és Technológia Bizottsága és a Szenátus Kereskedelmi, Tudományos és Közlekedési Bizottsága – **változások 2016-os választások után:** a bizottsági szerkezetben nem történt változás.

15 szövetségi minisztérium (pl. Védelmi, Energia, Mezőgazdasági, stb. minisztérium) és **12 független ügynökség**, amelyek mindegyike foglalkozik saját területén KFI-vel - **változások 2016-os választások után:** intézményi rendszer nem változott, azonban jelentősen növekedni látszik: a Védelmi minisztérium szerepe, miközben csökken a korábban kutatási és szabályozási szempontból meghatározó Környezetvédelmi Ügynökség (EPA) , valamint energiaügyi minisztérium szerepe.

Az országos hatáskörű, tematikus forrásallokációt végző szervezetek (NSF: National Science Foundation, NIH: National Institute of Health, stb) - **Változások 2016-os választások után:** a 2017 májusi elnöki költségvetési javaslat alapján a Fehér Ház célja az NSF és NIH forrásainak radikális csökkentése, ami előre vetíti az egyes kiemelt programok súlyának potenciális csökkenését is.

A forrásokat hasznosító, a kutatómunka jelentős részét végző, néha önálló, de többnyire **egyetemi, akadémiai szervezethez kapcsolva működő intézetek.**

A tudomány-technológiai diplomáciában korábban értelemszerűen központi szerepet játszott a **külügyminisztérium** (Department of State), melyen belül a gazdasági növekedésért, energiáért és környezetért felelős miniszter-helyettes alatt működő 4 egység közül a óceánok, nemzetközi környezeti és tudományos ügyekért felelős helyettes államtitkárság (E/OES) assistant secretary) foglalkozik elsősorban a tudomány-technológiai ügyekkel. Ugyanakkor bizonyos fontos TÉT témák egyéb egységek alá tartoznak (pl: telekommunikáció és IT, mezőgazdaság a gazdasági és üzleti helyettes-államtitkárság feladata, számos TÉT és KFI témát kezel a fegyver-ellenőrzési biztonsági államtitkárság. **Változások 2016-os választások után:** a DS költségvetését a Fehér Ház jelentősen csökkenteni kívánja, a legtöbb államtitkári és helyettes államtitkári pozíció még nincsen belőltve, a korábbi hangsúlyos politikák szerepe ezért még kétséges.

A külügyminiszter tudományos főtanácsadójának személyében történt 2016-ban változás, szerepére és személyére vonatkozóan nincsenek információk.

2. Két oldalú és multilaterális együttműködések

Szövetségi szinten a Department of State kezeli a közel **hatvan bilaterális tudomány-technológiai megállapodást**, melyek az együttműködési kereteket és súlyokat rögzítik, általában megújítható módon 5-10 évre. Továbbra is érvényes, hogy az amerikai-magyar KFI kapcsolat, a 2010-ben megújított bilaterális TÉT megállapodás ellenére, hazai források hiánya, és a két fél passzivitása miatt mind az akadémiai, mind a vállalkezési szinten alapvetően spontán alakul, így az amerikai piacon rejlő lehetőségeket Magyarország lehetőségei alatt használja csak ki. Szisztematikus programozással és (akár asszimmetrikus) bilaterális megállapodásokkal az innovatív vállalkozások helyzetbehözása, a magyar kutatói kapacitások amerikai igénybevétele, magyar kutatók és oktatási intézmények nemzetközi együttműködésekbe történő bekapcsolódása területén jelentős eredményeket lehetne elérni.

Regionális szintű, asszimmetrikus kapcsolatok fejlesztése terén konkrét élettudományi együttműködési megállapodásra tettünk javaslatot Massachussets Állammal, amely megállapodás más államokkal (jelenleg Connecticut, New York állammal van ígéretes lehetőség) is megismételhető. Ilyen asszimmetrikus bilaterális megállapodás kötésére számos várossal, régióval, állammal van lehetőség együttműködés kialakítására. Ezek magyar fél által tartalommal való megtöltése, konkrét megállapodás kidolgozása még várat magára.

A TÉT attasé rendszeresen részt vesz az EU Bizottság washingtoni képvisellete által környezet,

energia, tudomány/technológia, kiberbiztonság témákban szervezett szakdiplomata találkozók.

Az útmutatásnak megfelelően kiemelten kezeljük a V4 együttműködést.

Az időszakból kiemelendő események:

A TÉT attasé több esemény társszervezője volt (pl. 2016 októberi connecticuti V4 innovációs fórum, 2016 októberi New York-i V4 start-up workshop, 2017 márciusi V4 kiberbiztonsági fórum Washington, D.C-ben, 2017 márciusi biofórum Connecticutben).

3. Piaci innováció (ipari KFI, start-upok, Smart City projektek)

A **magyar KKV-k és start-upok**, valamint a magyar VC-k és inkubátorok (különösen ICT és élettudományi területen) egyik fő célpontja az USA mind piaci validáció, mind befektetés-szerzési céllal. A jelentési időszakban továbbra is jelentős számú, kb. 70 vállalkozással történt meg a proaktív kapcsolatfelvétel/kapcsolattartás. A kapcsolatok intenzitása a cégek stratégiai tervei szerint rendszeres információcserétől heti szintű egyeztetésig terjed. Pontos visszajelzést és statisztikákat megfelelő módszertan szerint nem lehet készíteni, közel egy tucat cég bővítette ügyfélkörét (NY, Boston, Connecticut), több cég hozott létre amerikai leányvállalatot a TÉT attasé közreműködése eredményeképpen. Az amerikai kapcsolatépítés a magyar innovációs intézményrendszer és a vállalkozások igényei szerint alakul, tematikus fókusz: ICT, élettudományok. Földrajzi fókusz: New York, Boston, Washington D.C..

Az időszakból kiemelendő események:

- 1) start-up programok: 2016 októberben között komplett innovációs rendezvény, New York, Connecticut és Massachusetts Államokban 3 elemből álló (NY Tech Week 2 napos megjelenés, NYFK-n workshop, Connecticutben Quinnipiac Egyetemen innovációs fórum, Cambridge/Bostonban 1 hetes képzés),
- 2) Innovatív vállalkozások -USA piacalépési támogatása: A New York-i Főkonzulátus (TÉT attasé) kezdeményezésére és együttműködésében 2016 szeptemberében a Quinnipiac Egyetemen (Connecticut), 2017 januárjában a Georgia Tech Egyetemen (Georgia Állam) magyar innovatív cégek amerikai piacra jutását segítő programot indítottunk. A QU egyetemről 6 hallgató, a GT egyetemről 20 hallgató vett részt a programban. Összesen 8 magyar céggel, valamint két Magyarországon működő amerikai céggel, és az MNKHT Áldomás termékcsoportjával dolgoztak együtt a hallgatók.
- 3) Szakpolitikai programozás: Deutch Tamás és digitális jóléti biztos (7 magyar és közel tucat V4-es cég számára 2016 szeptember) és MNKH-t képviselői (főigazgató és digitális üzletág vezető, 2016 november és 2017 április) számára 3 napos szakmai program a New York-i ökoszisztéma kulcs szereplőivel,
- 4) 2017 márciusában V4 keretben kiberbiztonsági fórum a Google-lel együttműködésben Washington D.C-ben, magyar cégek részvételével (diszvendégek Google VP szint, Rudi Guiliani kiberbiztonsági tanácsadó, stb.)

4. Akadémiai és felsőoktatási együttműködések

Folyamatos, aktív és segítő a kapcsolat a New York-i és Bostoni Tudományos Társaságokkal. A jelentési időszakban közel egy tucat tudós társaság ülést szerveztünk, illetve adott annak a NYFK otthont. Magyar oldalról az MTA, Wigner Fizikai Kutatóközpont, egyetemi vonalon az Óbudai, Corvinus, Nyugat-Magyarországi Egyetem partnerek folyik rendszeres egyeztetés programok mentén. Amerikai oldalról American University, Georgia Tech University, Fordham, Quinnipiac, City University of New York, University of Connecticut egyetemekkel történt programszerű, illetve konkrétum mentén kapcsolatfelvétel.

A kapcsolattartás MBA és mester hallgatók csereprogramjára, tanulmányutakra, egyetemi tech-transfer megállapodásokra és kutatói együttműködésre vonatkoztak.

Az időszakból kiemelendő események:

- 1) New York-i Tudományos társaság számára tartott jótékonyági est (2016 december) , melyet immáron harmadik alkalommal sikerült megrendezni. Az esemény ismét telt házas volt, és a befolyt adományok biztosítják a 2015-ben, kárpát-medencei fiatal, tehetséges kutatók támogatására alapított Szent-Györgyi Albert Ösztöndíj 2017-es finanszírozását.
- 2) Az Amerikai Magyar Orvosok Társasága számára először szervezett éves találkozó és jótékonyági est (2017 március). Az esemény szintén telt házas volt, arra nem csak New York környékéről, hanem 4-6 óra repülő út távolságból (észak New York állam, Massachussets, Texas, stb) is érkeztek vendégek. A befolyt összeggel a Társaság már 10 éves programját segítette: magyar orvostanhallgatók amerikai támogatása. Az Amerikai Magyar Orvosok Társasága számára külképviselőt ezen rendezvényt nyújtott először segítséget.
- 3) Az Amerikai Magyar Akadémikusok számára rendezett éves szakmai konferencia (2017 április). A New York-i Főkonzulátus társszervezésében 2017. április 7-én, az eddigi legjelentősebb keleti parti akadémikus találkozó valósult meg. Április 7-én a New York-i Főkonzulátus az USA-ban élő magyar akadémikusok részére és részvételével fél napos tudományos és kapcsolatépítő konferenciát szervezett. A délután 1-7 óra között tartott eseményen több mint 30 kutató jelent meg, akik New York államon kívül többek között Massachussetsből, Floridából, Kaliforniából érkeztek, 15 szakmai előadás hangzott el. A konferencián tiszteletét tette Colleen Bell, az USA korábbi nagykövete, támogatásáról biztosította a magyar tudományos diaszpórát tevékenységével kapcsolatban. A konferenciát meghívásos alapon szervezett, 45 fős, adománygyűjtéssel egybe kötött vacsora zárta, amelyen a díszelőadó Dr. Freund Tamás, az MTA alelnöke volt.
- 4) **A H2020-be** való kapcsolatépítéshez kapcsolódóan továbbra is fontos, relatíve új elem az EU-s tagállamok tudományos diaszpóráit összefogó, az **európai tudományos diaszpóra segítésére** létrejött EURAXES al-programja, melyben a Tét attasé és a NYMTT vesz részt magyar oldalról. A WAS-i EU Delegáció koordinálja a tagállamok részvételét az éves AAAS (a világ legnagyobb tudományos non-profit szervezetének) konferenciáján.

5. Rendezvények, programok és események:

A Tét attasé a kapcsolatépítő és országnépszerűsítő tevékenysége keretében a jelentési időszakban az iparági, intézményi trendekről, valamint a fenti tevékenységről és adminisztrációs kérdésekről több mint 60 táviratban számolt be, és több mint 40 konferencián, és workshopon vett részt.

Részletes eseménylistát lásd a mellékelt heti jelentés dokumentumban.

6. Jövőre vonatkozó tervek, javaslatok

Általánosságban: 1) A V4 országok innovációs együttműködése: digitális gazdaság és start-upok témában, 2) az innovatív vállalkozások hálózatosodásának segítése, 3) regionális és alacsonyabb szintű bilaterális együttműködések lehetőségeinek feltárása, 4) a magyar kutatói infrastruktúra amerikai ismertségének növelése kiemelt területek.

Különösen fontos terület a magyar kutatói infrastruktúra, valamint egyes kiemelt projektek (pl. ELI) köré történő kapcsolatszervezés.

2017-2018-ra vonatkozó tervek

2017 július (Hartford , Connecticut) Quinnipiac University – start-up és hallgatói csere program eg hetes workshop

2017 szeptember (New York/New York) magas szintű V4 innovációs bemutató (függőben)

2017 október (New York/New York) – Tech Week keretében V4 innovációs/stat-up bemutató és rendezvénysorozat, az MNKHT-val együttműködésben

2017 október (Hartford/Connecticut) – V4 élettudományi bemutató és fórum – a Connecticut HealthCare Council-lal együttműködésben (Szabó L. min.h részvételével)

2017 november (Boston/Massachusetts) – V4 innovációs fórum

2017 november (New York/New York) – Wigner Emlékév – fizikai és lézerkutatói rendezvény, ELI és Wigner népszerűsítő rendezvény, V4 tudományos diaszpóra találkozó szervezse NY-ban

2017 december (New York/New York) – New York-i Magyar Tudományos Társaság éves adománygyűjtő rendezvénye

2018 február (New York/New York) – Amerikai Magyar Orvosok Társaságának

2018 március (Washington/WDC) – Smart Cities Week

2018 május (New York/New York) – V4 start-upok bemutató

2018 május (?) AAAS éves közgyűlésén kiállítással részvétel